ANCA BURSAN

UHM — FIUL HIENEI

21

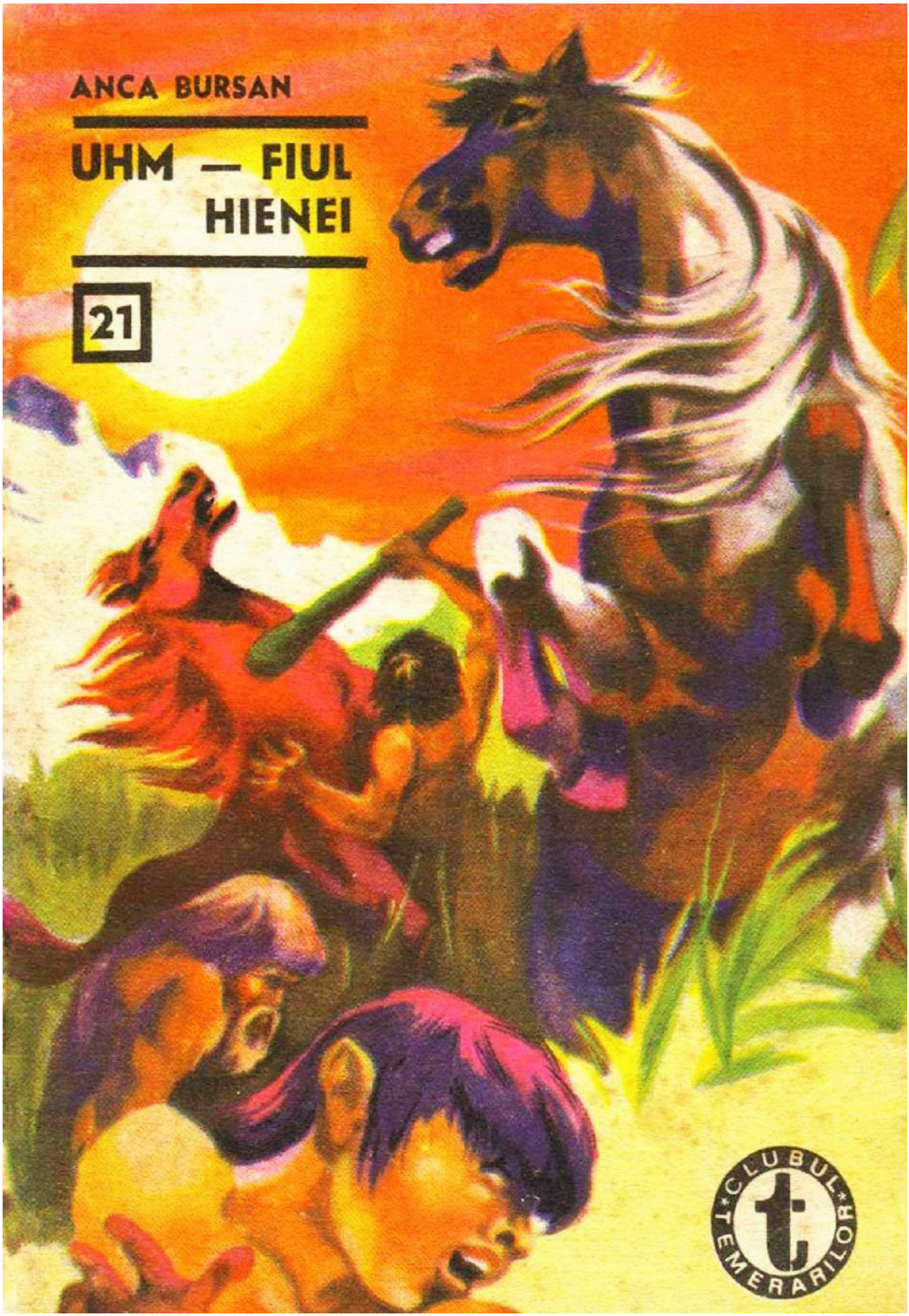

CLUBUL TEMERARILOR

ANCA BURSAN

UHM – FIUL HIENEI

Volumul 2

Colecția
CLUBUL TEMERARILOR
NR.21

virtual-project.eu

București - 1967
EDITURA TINERETULUI

Redactor responsabil:
DELIA DAMIRESCU

Tehnoredactor:
GABRIELA ILIOPOLIS

Coperta de
IONESCU DUMITRU

•

Soarele juca prin frunzișul des al pădurii. Uhm o pornise așa la întâmplare. Plecase numai ca să plece. Ultima vânătoare de Sivi fusese îmbelșugată. Un timp lung, cât va fi carne proaspătă, carne uscată și carne afumată, nu vor face altă vânătoare. Nimeni nu avea nevoie de el. Pășea liniștit, printre trunchiurile înalte, fără să stârnească niciun zgomot. Nu încerca anume să nu facă zgomot; trupul lui știa să se strecoare, fără să clintească o frunză măcar, tălpile lui fereau crăcuțele uscate și alegeau drumul, nasul și urechile lui căutau să aibă vântul în față. El își trudea mintea. Gândul licărise de mult, dar se stinsese. Acum pâlpâia iar, dar era atât de încurcat. Uhm mergea repede, ca și cum ar fi vrut să ajungă undeva, și ochii lui vedeau pentru el. Gândul acela era stârnit de două lucruri și întâmplări mai vechi: apa și carapacea mică. Era ceva, o legătură, între apa pe care o putea ridica din apă și carapacea aceea. Uhm simțea că asta însemna ceva, dar nu putea să limpezească ce. Și gândul lui se lega și de Luuh. Luuh, carapacea, apa, carapacea, apa, Luuh… Și mai era ceva, ceva pe care ochii lui Uhm îl văzuseră. Ce? Unde? Uhm se opri, nemișcat, între trunchiurile înalte, cu lumina soarelui strecurându-se verde-galbenă spre el. Tot trupul i se arcuise. Uhm își pândea gândul, cum învățase să pândească prada. Când o luă sprinten la goană, știa aidoma locul către care pornise. Acolo, departe, dincolo de a doua cotitură largă a apei, unde malul se ridica, acolo, în lutul galben, se afla acel ceva care îl frământa, gândindu-se la apă, la carapace și la Luuh. De la sine, trupul lui coti spre dreapta, ocolind locul unde Nalc – mistrețul – și puii scormoneau sub frunze, căutând hrana. Acum își aducea aminte când văzuse „acel ceva”. Se întorcea cu un Uvi – iepurele – pe care îl ucisese lângă a treia cotitură a apei și se grăbea spre peșteră, fiindcă noaptea era atât de aproape. Atunci nici nu știuse că ochii lui zăriseră lucind „acel ceva” acolo, în malul de lut.

Ieși din pădure și, dincolo de iarba grasă și aproape albastră de atâtea flori albastre, dincolo de înaltul stufului subțire, era apa de-a lungul căreia se întorsese și atunci, de mult, când noaptea era atât de aproape și trupul iepurelui i se răcea pe umăr.

Uhm ajunse la malul înalt, deasupra apei care se întindea largă și domoală, cu sălcii multe, cu stuf și papură legănate de

vântul ușor. Pe povârnișul aproape drept, cam la mijlocul urcușului, în galbenul uscat, Uhm văzu ceea ce ochii lui văzuseră atunci, lucirea verzuie pe care acum o căuta. Se cățără, își înțepeni picioarele și începu să scormonească pământul, să-l îndepărteze, ca să scoată la lumină ceea ce știa că este o carapace de Bari – broasca țestoasă – dar o carapace mare. „Numai să nu fie spartă”, gândi Uhm, dând cu băgare de seamă țărâna la o parte. Încet, rotundul osos începu să apară, și Uhm se bucură. Nu-i era încă limpede de ce, dar voia carapacea mare. Când, în sfârșit, o avu în mână, era încă atât de plină de lut, încât nu putea să știe decât că e întreagă, dar nu și dacă nu e crăpată. Uhm se strecură spre apă și, căutând un loc unde racul cel mare să nu fie ascuns între pietrele late, se lăsă pe glezne și se apucă să spele carapacea. Când o ridică plină de apă, și apa nu curse din ea, se bucură că e de tot întreagă. Ieși pe mal și se așeză pe o salcie căzută acolo de mult. Privea carapacea mare, foarte mare, plină cu apă din fața lui și, ținând-o cu o mână, cu cealaltă începu să lovească ușor apa din ea. Se jucă astfel un timp, apoi, golind-o, o porni către peșteră.

Era mulțumit. Mergea încet, cu vântul din spate, un vânt ușor care-i flutura abia coama roșcată. Era dus cu mintea la Luuh. Da, pentru Luuh voise carapacea mare. Luuh va putea să ia multă apă din apă și să aibă la îndemână, când va râcâi pieile. Ochii lui Luuh vor străluci tare, privind carapacea cea mare, și când îl vor privi pe el vor fi încă plini de strălucire. Gândind la Luuh, simțea un foc care-l ardea, un fel de durere nelămurită, și în gât, ca ceva care nu trecea, parcă ar fi înghițit o bucată prea mare de carne. Îl îneca. Își trase răsuflarea, ca să alunge nodul acela. Se opri scurt. Nările îi vesteau ceva neplăcut. Ceva neplăcut, care se afla departe de el, dar nu destul de departe ca mirosul său să nu-l fi simțit. Ce? Se roti ușor pe loc și prinse vântul. Mirosul venea cu vântul, de acolo, din pădure și din urma lui. Ceva mort! Dar ce? Puse carapacea la adăpostul unor rădăcini ieșite pe jumătate din mâlul apei și porni. Auzise de mai multe ori pe vânători spunând că nu e bine să nu știi ce a fost ucis și de cine a fost ucis. Nu știa cum va face ca să afle cine ucisese, dar cel puțin va afla cine fusese ucis. Un timp își alese drumul cu greu, apoi simți întocmai de unde vine mirosul, și înaintă, cu toate simțurile ascuțite – gata de fugă sau să se cațăre într-un copac, dacă s-ar ivi o primejdie. Cunoștea mai

puțin pădurea în partea aceasta. Își aminti că undeva, la marginea ei, încep Ierburile Înalte. Arborii se răriră în jurul lui. Ajunse la capătul pădurii. Printre ultimele trunchiuri văzu întinderea cu iarbă lungă, unduind și ascunzându-i ce se petrecea acolo de unde mirosul venise până la el. Dar ochii lui prinseră în văzduhul albastru rotirea înceată a lui Marani – vulturul cu gâtul fără pene – și erau mai mulți. „Un hoit foarte mare, gândi Uhm, Marani sunt mulți!” Simțea că mai sunt și alții, într-o vale pe care nu putea să o vadă din pricina Ierburilor Înalte. Șovăi o clipă. Ar fi trebuit să se întoarcă. Auzise pe vânători spunând lângă Focul cel Mare că nu e bine să te apropii de vulturi când sfâșie prada moartă. Dar voia să vadă ceea ce nu mai văzuse. Voia să vadă cum sfâșie vulturii prada moartă, și mai ales din ce se hrănesc Marani, din leșul cui? Începu să se strecoare prin Ierburile Înalte. Într-un fel, știa că de sus păsările îl văd sau pot să-l vadă. Iarba era mlădioasă și verde și nu foșnea sub strecurarea lui. Era înaltă aproape cât el, în unele locuri, și le alegea tocmai pe acelea. Când era mai scurtă, se lăsa în jos, și se furișa, pitindu-se. Uneori se târa ca Til – șopârla – sau cu Vafi – șarpele atât de primejdios – Vafi cel cu semnul negru pe frunte, Vafi a cărui mușcătură aducea moartea mai repede ca izbitura pietrei, tot atât de repede ca izbitura bâtei vânătorului. Uhm îl văzuse pe Vafi. Îl văzuse pe Vafi mușcând pe Uvi cel cu urechile foarte lungi. Iepurele se zbătuse abia, și rămăsese nemișcat.

Uhm înaintă către marginea dealului pe care o simțea acum aproape. Acolo iarba nu mai era destul de înaltă ca să poată sta în picioare. Și sus, în albastru, Marani se rotea în cercuri. Și alți vulturi veneau de peste tot și se lăsau să alunece până în adâncul văii unde se afla acel ceva din care pleșuvii se hrăneau. Târându-se pe ultimii câțiva pași ce i-ar mai fi avut de făcut, ajunse chiar la începutul coborâșului lin. Doar un rând de iarbă subțire îi apăra fața, și prin străveziul ei privi. Aproape în vale, dar încă pe povârniș, păsările uriașe smulgeau cu ciocurile dintr-un hoit pe care-l acopereau. Când și când fâlfâiau din aripi. Unii, mai la o parte, ținând cu gheara halca mai mare pe care o apucaseră, o sfârtecau liniștit. Dar, din cauza mulțimii lor, Uhm nu putea să vadă din ce se hrăneau. Capul leșului era îndreptat către vale, nici nu putea măcar să-l zărească. „Trebuie să fie cel puțin un Kraha-orocul – dar un taur mare”, se socoti Uhm. Cine

omorâse pe Kraha? Cine pregătise ospățul vulturilor? Când, în sfârșit, mișcările marilor pleșuvi descoperiră, pentru scurt timp, picioarele din spate ale pradei lor, Uhm știu că nu mai văzuse niciodată – fie vie, fie moartă – copita aceea, mult mai mare decât capul său, mare cât capul bâtei lui Var. Fără să stea pe gânduri, Uhm începu să se strecoare repede, dar cu mare băgare de seamă, ca să ajungă acolo unde Ierburile Înalte îl puteau ascunde – și de acolo, între copacii pădurii. Odată la adăpostul lor, o porni la goană către Peșteră, ca să aducă vestea că în vale Marani se hrănea dintr-o făptură uriașă. În mintea lui Uhm se încuibase o teamă nelămurită, ca de o primejdie mare.

Fiara care ucisese făptura atât de mare din care vulturii se ospătau putea să fie pe undeva, pe aproape. Când înțelese aceasta, groaza se sălășluise în toate mădularele sale, o groază cu atât mai puternică, cu cât nu-și putea închipui o asemenea fiară, dar după mărimea leșului știind că trebuie să fie năprasnică.

Vanu împărțea carnea vânătorilor când Uhm ajunse la peșteră. Soarele era aproape la marginea lumii, și norii roșcați parcă așteptau ca să-l prindă. Nădușeala abia dacă înrourase trupul lui Uhm, care acum era cât al lui Durg, deși încă mult, mult mai subțire. Uhm era printre cei mai înalți dintre vânători. Uhm se opri lângă intrarea peșterii, și de acolo, în timp ce Vanu împărțea carnea, spuse:

— Uhm a văzut pe Marani sfâșiindu-și prada.

— Unde? întrebă Vanu, dându-i partea lui Gom.

— Dincolo de Ierburile Înalte, dincolo de pădure, înainte de cotul al treilea al apei, răspunse Uhm.

— Ce pradă sfâșia Marani? întrebă Vanu, dându-i partea lui Rah.

— Uhm nu știe!

Mur, care mânca lângă Focul cel Mare, începu să râdă, și toți vânătorii râseră, și obrazul lui Uhm se înroși, fiindcă simțea batjocura. Și atunci Var, din culcușul de frunze, spuse tare:

— Uhm nu a văzut nimic! A întâlnit o pană, și s-a speriat! Du-te la apă și curăță pieile!

Și râsul vânătorilor se înteți.

— Ce pradă sfâșia? întrebă printre râsete Lan, și râsetele se potoliră.

— Am văzut o copită uriașă, mai mare decât capul meu! Mare cât capul bâtei lui Var!

— Capul bâtei lui Var e foarte mare. Poate nu ai văzut bine.

— Am văzut bine! se încăpățână Uhm. Am văzut mulți Marani. Copita era mare cât capul bâtei lui Var. Era cenușie. Era despicată. Semăna cu copita lui Savani.

În umbră, femeile și copiii mai mari se adunaseră și ascultau. Și vânătorii ascultau. Soarele căzuse în golul de dincolo de marginea lumii, numai focul din nori mai ardea, roșu deschis. Vântul mișca frunzișul pădurii atât de aproape. Deasupra peșterii, păsările țipau când și când, căutându-și locul pe ramuri.

— Era copita lui Panir, spuse Vanu, întinzându-i carnea lui Sag, și Uhm veni către Vanu, fiindcă acum avea să fie rândul lui să-și primească hrana.

— Cine e Panir? întrebă el în tăcerea care se lăsase.

— Panir e uriașul cu două coarne pe botul lung. Panir mănâncă iarbă și are pielea mai groasă decât... Vanu șovăi o clipă și, negăsind „decât ce” era mai groasă pielea lui Panir – rinocerul – sfârși, întinzându-i carnea: Mai groasă decât foarte groasă... Apoi adăugă, întorcându-se către Lan: Tirh a arătat vânătorilor copita lui Panir, când Vanu și Lan abia începuseră să strige în urma lui Sivi.

Din culcușul de frunze de unde mai niciodată nu se amesteca în vorbă, Goroh, cel mai vechi dintre vânători, care avea părul aproape alb, spuse, și glasul lui greu se auzi până departe:

— Am întâlnit pe Panir când Tirah ducea vânătorii pe urmele lui Sivi – calul. Panir e mai mare decât Kraha cel mai mare, și fuga lui scutură pământul. Numai Anthar – fiara uriașă, galbenă, cu plete negre, Ranu – hiena întunericului și Osumi – ursul cenușiu se pot măsura cu Panir.

Nu mai râse nimeni. Vânătorii mâncau, în timp ce femeile împărțeau hrana femeilor mici și mari, bărbaților mici și nevânătorilor care acum erau mulți.

Atunci Vanu întrebă pe Goroh:

— Crezi că Anthar, Osumi sau Ranu au ucis pe Panir?

— Nu știu. Voi merge să văd pe Panir, după ce vulturii vor fi lăsat oasele albe. Voi spune vânătorilor cine l-a ucis pe Panir. Apoi, după un timp de tăcere, când nu se aștepta nimeni să-i audă glasul, adaugă: Uhm a fost cuminte, să vrea să știe ce

mănâncă pleșuvii. Va fi un vânător printre vânătorii lui Vanu și Lan.

Uhm simți căldura mulțumirii cuprinzându-i trupul.

Din culcușul său, Var auzise și el, și Uhm îi fu și mai nesuferit, și atunci spuse:

— Toți vânătorii ar fi făcut ca Uhm. Eu aș fi alungat pe Marani și aș fi știut că e Panir! Lui Var nu îi e frică de Marani!

Vocea lui Goroh se ridică aspră:

— Var singur nu ar fi putut să alunge vulturii. Când sfârtecă stârvul, atacă vânătorul. Nu ai fi știut că e Panir, fiindcă nu ai văzut nici urma lui Panir. Odihnește-te în culcușul de frunze.

Urmă o nouă tăcere, apoi Goroh glăsui:

— Uhm, vino lângă mine să-ți mănânci carnea.

Și Uhm se îndreptă către peretele peșterii, unde Goroh își avea frunzișul, și se așeză lângă el, dar trecuse cât de departe de Var.

Goroh mai spusese astfel încât să-l audă toți vânătorii:

— Uhm poate să doarmă lângă Goroh. Uhm va fi un vânător printre vânătorii lui Vanu și Lan.

•

Panir fusese ucis de Osumi – ursul cenușiu, mărturisise Goroh vânătorilor, după ce cercetase locul și oasele, cu de-amănuntul. Apoi Goroh adăugase:

— Osumi nu vânează de mai multe ori în aceeași parte. Osumi este departe. Vânătorii nu au de ce să se teamă.

Niciodată Uhm nu-l auzise vorbind pe Goroh. Vanu și Lan și toți vânătorii îl ascultaseră. Vanu era mulțumit că Goroh știa cum luptă Osumi, și obiceiurile lui. Lan se gândea la Tirh care știuse că pădurea ardea, fără să o vadă că arde, la Tirh care trimisese pe Vanu și pe Lan în fruntea vânătorilor tineri la peșteră, ca să-i scape pe cei rămași acolo. Își aducea aminte de noaptea aceea cumplită, când focul voia să-i împresoare. Atunci Goroh rămăsese cu Tirh. Împreună cu ceilalți vânători, care luaseră Pasul cel Lung, îi întâlniseră pe Vanu, Lan și pe cei fugiți cu ei, dincolo de apa care fusese mare și era încă mare, cu toată seceta năprasnică. Lan era cu mintea la Tirh. Acum vedea toată lupta vânătorilor lui Tirh cu Anthar și se cutremura. Dintre toți cei care fuseseră atunci cu Tirh, numai Goroh rămăsese viu, și acum Goroh era printre vânătorii lui Vanu și Lan și mai niciodată

nu se amesteca în vorba lor când se aflau strânși lângă Focul cel Mare.

Farih se întreba cum știuse Goroh că a fost Osumi, și nu Anthar sau Ranu? Și alți vânători ar fi vrut să știe același lucru. Farih, sprijinindu-se în bâtă, întrebă:

— Cum a știut Goroh că e Osumi și nu Anthar sau Ranu?

— Farih nu era încă vânător când a luat Fuga cea Mare din peștera de dincolo de pădurea arsă. Tirh m-a învățat să văd urmele. Le văd.

— Nu înțeleg ce vezi, Goroh! se încăpățână Farih. Vezi că a fost frânt gâtul lui Panir. Nu-l vezi pe Osumi, nici pe Anthar, nici pe Ranu! Atunci cum știi care a fost?

Goroh tăcu un timp lung, și Uhm zări în iarbă, fugind, șopârla verde. Vântul se schimbase și le bătea în față. Uhm auzi cum undeva, departe, Sivi chema pe Sivi, ca să meargă la apă, și, după nechezat, știu că Sivi era liniștit. Goroh stătea rezemat în bâtă și se uita la iarbă sau la oasele albe ale lui Panir, care zăceau împrăștiate. Stril – pasărea alb cu negru – săgetă peste întinderi, și Fral – pasărea dimineții – se înălță către soare. Uhm auzi sunetele ieșite din ciocul ei atât de limpede, încât parcă ar fi fost chiar în urechile lui. Vânătorii așteptau.

— Anthar ar fi înfipt colții în gâtul lui Panir, spuse, în sfârșit, Goroh. Vorbea rar, căuta să dea un chip gândurilor care nu erau gânduri, ci ce știa el despre lucruri. Anthar ar fi sfâșiat pielea lui Panir, și ghearele ar fi lăsat semnul pe oase. S-ar fi tăvălit pe iarbă. Iarba nu este frântă. Fiara galbenă cu negru ar fi mers la apă în salturi lungi. Urma i-ar fi fost departe de oase, și peste tot în jurul lor. După un timp s-ar fi întors și ar fi mâncat din nou. Așa cum e iarba și cum sunt urmele pe oase nu a putut fi Anthar.

Și iarăși Goroh tăcu îndelung. Toți tăceau și ascultau încordați, simțurile lor erau ciulite la tot ce era în jur, și fiecare ar fi știut dacă se apropie cineva.

— Ranu – fiara întunericului, Hiena neagră – nu înfruntă pe Panir. Ca să-l înfrunte, Panir ar fi trebuit să fie rănit, să aibă piciorul rupt, să nu se poată să se apere. Atunci hiena ar fi venit asupra lui Panir. I-ar fi sfâșiat gâtul. Ar fi mâncat mult, mult, mult de tot. Apoi s-ar fi dus la apă. S-ar fi întors și ar fi mâncat iar. Ar fi sfărâmat oasele. Pleșuvii nu ar fi avut ce să mănânce, după ce ar fi sfârșit Ranu. Toate oasele lui Panir ar fi fărâmate.

Fiara întunericului nu ar fi lăsat nicio urmă în iarbă. Ea nu lasă urmă. Nu face zgomot. Este făptura cea mai tăcută. Poate veni până lângă foc, ca să-și ia prada. Pășește atât de ușor, încât nimeni nu o aude. Numai când sfarmă oasele știi că a fost Ranu, umbra neagră! Oasele sunt întregi, nu a fost hiena, încheie Goroh.

În liniștea mare, plină de viață măruntă, care nu putea însemna primejdie, grohăitul lui Nalc, chemându-și puii, se auzi până departe, dar toți știau că vântul duce spre Nalc vestea că vânătorii sunt mulți, și Nalc va ocoli vânătorii în drumul lui spre apă.

— Osumi – ursul cenușiu – se măsoară cu Anthar, reîncepu Goroh. Se măsoară cu Ranu. Vânează pe Kraha-orocul – chiar și pe taurii foarte mari. Vânează pe Panir – rinocerul cu două coarne. Poate să-l ucidă pe Ranu. Poate să-l ucidă pe Kraha, dacă l-a despărțit de turmă. Poate însă fi învins de Anthar – fiara galbenă cu negru – sau poate să-l răpună! Când vânează, frânge gâtul. Apoi mănâncă o dată. Nu se întoarce unde a vânat. Lasă urme pe unde trece. Goroh făcu câțiva pași și, aplecându-se în iarbă, spuse: Uitați-vă aici. Urma e lată. Tălpile uriașe ale lui Osumi au strivit iarba.

Toți se apropiară și priviră cu băgare de seamă. Uhm se strecurase cât mai aproape de Goroh, și deodată văzu că pe lângă urma lată mai sunt, în dreapta și în stânga ei, alte două, mai mici, și zise:

— Goroh, dar mai sunt două urme, și cu degetul le arătă.

Goroh se ridică zâmbind în barba sură și, punând mâna pe umărul lui Uhm, îi lămuri nedumerirea:

— Osumi nu era singur. Era cu puii. Ieșise de sus, din pădure, ca să-i învețe să vâneze. Panir păștea aici liniștit. Osumi a venit cu vântul în față. Panir nu l-a simțit. Osumi a frânt gâtul lui Panir. Uite aici – și Goroh arătă frântura. Apoi adăugă, arătându-le pe oase: Aici e urma colților lui Osumi mare, aici a unuia din pui. Și aici, și aici. Au mâncat. Pe aici au plecat către apă. La început au mers alături. Sunt trei urme. Acolo rămâne o singură urmă. Puii au trecut în spatele fiarei mari, fiindcă iarba era prea înaltă.

Stând adunați unii lângă alții, vânătorii cercetau oasele cu urmele de colți, trecându-și-le din mână în mână. Apoi priviră cu luare-aminte cum era strivită iarba.

— Osumi și puii sunt departe, mai spuse Goroh. Fiara uriașă nu se întoarce unde a ucis și a mâncat o dată. Nu se hrănește alungând pleșuvii. Acum am spus lui Farih de ce era Osumi, și nu Anthar sau Ranu. Mă întorc la peșteră. Și ridicându-și bâta pe umăr se uită la Vanu.

— Ne întoarcem la peșteră, hotărî acesta, și toți o porniră într-acolo. Soarele ardea sus, în miezul zilei. Cerul era albastru și norii subțiri și străvezii se pierdeau în depărtările zării. Uhm ar fi întrebat încă multe pe Goroh, dar nu îndrăznea. Erau atâtea și atâtea de înțeles și de descurcat. Atâtea pe care ar fi vrut să le deslușească.

Fiecare luase din oasele lui Panir. Nu fiindcă voiau să facă ceva anume din ele, dar fiindcă puteau, poate, face ceva din ele. Nu știau încă ce, dar se îndoiau că le vor găsi o întrebuințare. Erau mari și grele. Vanu și Lan luaseră și duceau ușor capul greu, cu coarne pe botul lung. Uhm alesese două coaste desprinse.

Uhm lăsă vânătorii să ia drumul peșterii, și el coti către apă. Scoase, de unde o pitise, carapacea cea mare și, în fugă, ajunse vânătorii din urmă, dar nu se amestecă printre ei.

Luuh curăța o piele cu blană a lui Savani. În genunchi, lângă apă, o întinsese în fața ei. Ca să nu alunece spre ea, în mișcarea râcâitorului ținut cu amândouă mâinile, o înțepenise cu pietre. Uhm se apropie de apă, umplu carapacea mare și o aduse lângă Luuh, plină. O așeză în iarbă, lângă mâna dreaptă a lui Luuh. De jos, Luuh privi carapacea și apa din ea în care se răsfrângea cerul, dar Luuh nu vedea cerul, vedea carapacea mare și apa din ea. Luuh se oprise din lucru și, ridicându-se pe genunchi, înălță fața către Uhm. Ochii lui Luuh străluceau foarte tare. Uhm simți un foc arzând în el și, întorcându-i spatele, fugi către peșteră. Nu ar fi vrut să fugă, dar simțea în ceafă ochii plini de scântei ai lui Luuh, și fugea cum fugise când Tilic se afla pe urmele lui.

•

Cum învățase de la Durg meșteșugul și ciudățeniile pietrei, Uhm începu să învețe de la Goroh meșteșugul și ciudățeniile urmelor. Goroh se lăsase la început rugat. Era bătrân și ursuz, dar până la urmă începu să răspundă la întrebările lui Uhm. Câteodată aștepta mai multe zile ca să găsească o anumită urmă și sa-l învețe despre ea. Uneori însă nu-i putea răspunde.

Astfel, Goroh nu știa de ce din orice piatră, chiar dacă face scânteie, scânteia nu trece în iască. Nici de ce piatra rămâne rece și focul e cald, nici multe, multe. Uhm aproape nu se dezlipea de Goroh, și-l întreba tot timpul câte ceva. Într-o zi, Goroh îi spuse cum arsese pădurea, atunci, de mult, când Uhm era foarte mic. Cum muriseră atât de mulți. Și-i vorbi despre Tirh și despre vânătorii cu alb în plete, și că aceștia muriseră toți într-o luptă cu Anthar. Altădată îi povesti că Vanu și Lan și ceilalți, care erau vânători înainte să ardă pădurea, înțeleg urmele, dar nu ca el, fiindcă el le-a învățat cu Tirh. Ceilalți toți nu știu, pentru că erau prea tineri.

— De ce nu le spui tu despre urme? întrebase Uhm, tu știi tot, despre toate urmele.

— Știu mult despre multe urme, răspunsese Goroh, dar vânătorii sunt departe de mine... Sunt între ei. Tu ești singur, fiindcă niciun altul nu e ca tine. Eu sunt singur, fiindcă niciun altul nu e ca mine...

— Atunci tu și cu mine suntem la fel, spusese râzând Uhm, și Goroh râsese și el.

Altădată, Uhm revenise:

— Când ai să le spui despre urme vânătorilor tineri?

— Vorbesc greu, nu știu să le spun. Tirh vorbea ușor. Vanu sau Lan ar trebui să-i învețe!

— Am să le spun eu când am să știu tot, răspunse Uhm, și Goroh râsese:

— Ai să ai coama albă, și tot n-ai să știi tot despre urme, dar ai să afli tot ce știu eu!

— Și așa e foarte bine! răspunsese Uhm, bătând din palme.

Bucuria lui că deslușește tot mai mult și mai mult despre urme se împletea în Uhm cu tristețea. Dar Uhm nu știa că e trist.

Uhm era trist, fiindcă Luuh nu mai avea carapacea cea mare. Femeile mari se adunaseră în jurul lui Luuh, și Vacri spusese încruntată:

— Luuh nu împarte culcușul nici unui vânător. De ce ea să aibă carapacea? E doar o femeie mică. Nu are nevoie de carapace! Eu iau carapacea.

Dar Trali, Sumi, Oriti și altele se năpustiseră. Toate erau printre femeile mari. Fiecare voia carapacea. Larma se făcuse atât de mare, încât Vanu trimisese pe Farih să vadă ce fiară se rătăcise printre femeile mari și mici. Acesta se întorsese râzând

și spusese vânătorilor ce se petrecea. Atunci Var se ridicase de lângă Focul cel Mare și ceruse carapacea pentru Trali. Rong se împotrivi-se. Rong o voia pentru Sumi, și se făcu larmă și între vânători. Vanu, supărat că vânătorii se ceartă, strigase tare:

— Femeile să aducă aici carapacea. Am s-o împart.

Vânătorii tăcuseră și se așezaseră. Dar femeile nu voiau să aducă lui Vanu carapacea. Atunci Lan coborâse către apă, acolo unde femeile se certau. Luase carapacea din iarbă, o golise de apă și se întorsese lângă Focul cel Mare. Toate femeile mari și mici veniseră să vadă împărțeala lui Vanu. Nimeni nu mai vorbea. Numai Luuh rămăsese lângă apă și începuse din nou să râcâie pielea de Savani. Dar Uhm, de pe locul lui, de unde cioplea piatra, văzuse în ochii lui Luuh două lacrimi mari, care se rostogoliseră pe fața lui Luuh, înainte ca ea să plece capul în jos. Și lacrimile lui Luuh îl arseseră pe Uhm mai rău ca para focului.

Lan întinsese carapacea lui Vanu, și Vanu o răsucise pe față și pe dos, o privise un timp, apoi spusese:

— Carapacea rămâne lângă Focul cel Mare.

Și, într-un fel, toată lumea se simțise mulțumită, fiindcă fiecăruia îi fusese frică să nu o capete altul. Orti și Xisi mai erau supărate, dar tăcuseră și nu spuseseră nimic, deși Vanu și Lan nu ceruseră carapacea pentru ele, cu toate că ar fi putut să o facă.

Odată ajunși în culcușurile lor alăturate, Vanu șoptise lui Lan:

— Cine a adus carapacea?

Lan stătuse un timp tăcut, apoi răspunsese:

— Luuh avea lacrimi în ochi. Uhm a adus carapacea pentru ea. Femeile mari i-au luat-o. Carapacea e a lui Uhm. El a găsit-o și a adus-o. Are o carapace mică. Bea apă din ea.

Vanu tăcuse un timp foarte lung, apoi vorbise către Lan:

— Carapacea va rămâne lângă Focul cel Mare. Vânătorii vor căuta altele, fiecare pentru una din femeile mari. Când vor fi destule, Luuh va căpăta carapacea lui Uhm.

— Chiar dacă Uhm nu va avea încă bâtă? întrebase Lan.

— Crezi că Var va încerca să ia carapacea de la Luuh? Și că Uhm va fi nevoit să o apere?

— Cred că Var va încerca orice, ca să-l facă pe Uhm să se măsoare cu el și să-l ucidă! murmurase Lan.

— Și totuși, când va veni timpul, va trebui ca Uhm să aibă bâta vânătorilor!

— Să i-o dai cât mai târziu!
— Numai să pot! oftase Vanu.

•

Uhm ucisese o vulpe roșie foarte mare, un Rapi. Cu ea pe umăr se abătu pe la luminișul lui Bari. Poate simțise că Luuh este acolo. Luuh avea în mână mai multe bucăți de piele de Sivi și le amestecase între ele. Uhm se opri lângă ea și aruncă jos pe Rapi, care căzu cu o bufnitură surdă. Rapi era rece și înțepenit. Uhm îl aducea de departe. O privea pe Luuh de sus, și ea ridică ochii spre el. Acum zâmbea, dar Uhm nu putea să uite lacrimile care fuseseră în ochii ei.

— Ai ucis un Rapi foarte mare, spuse Luuh.

— Îl duc în fața Focului cel Mare.

— Cere lui Vanu blana lui Rapi. Am să-ți fac din ea o învelitoare pentru șolduri mai bună ca cea pe care o porți. Blana lui Rapi e frumoasă.

•

Uhm ceruse blana lui Vanu, și Vanu i-o dădu-se, și în dimineața aceea Luuh curăța blana. Uhm, pe povârnișul din fața peșterii, cioplea o piatră nouă, privind-o din când în când pe Luuh. Îi plăcea să lucreze și să o vadă acolo, în iarbă, nu prea departe. Pe o piatră mare pusese carapacea mică, plină cu apă, și destul de des își muia degetul în ea și uda spărtura nouă, de unde sărise așchia, ca să vadă dacă sărise cum voia el... Bărbații și femeile foarte mici se jucau la soare, lângă o salcie mare, cu o scorbură adâncă. Așa cum căzuse trunchiul, treceau prin el, dintr-o parte în alta, ca printr-un cotlon. Și Uhm se jucase așa. Vânătorii erau în fața Focului cel Mare și așteptau să se prăjească, pe pietre și în țepușe, carnea lui Nalc – mistrețul, ucis de Var.

Femeile mari păzeau carnea lângă foc și-l țineau treaz cu crengi uscate, subțiri. Alte femei erau lângă apă și curățau piei, sau rădăcini, sau intraseră în apă și-l scoteau pe Xah – racul cel mare – dintre pietrele cu mâl subțire. Unele făceau învelitori de pus peste șolduri. Toate vorbeau și râdeau.

Răcnetul lui Vral răsună sfâșietor. În genunchi, lângă pielea lui Sivi, Vral lăsase râcâitoarea să-i cadă din mâini și avea ochii plini de spaimă. Uhm sări în picioare. Acolo, jos, Vafi – vipera cu dungă neagră – se ducea drept spre Vral, cu capul ridicat și sâsâind furioasă. Dintr-un salt, Uhm se aruncă între femeie și

șarpe, și cu piciorul trimise un bulgăre de pământ cu iarbă în fața lui Vafi. Vafi se opri o clipă, înălțând capul, și atunci Uhm o lovi pieziș cu piatra cu care cioplea. Colțul rotunjit atinse capul lui Vafi și-l sfărâmă. Vafi începu să se zbată. Uhm nu știa că murise. Smulse o bucată de iarbă cu pământ și o trânti peste capul lui Vafi, apoi strivi capul sub picioare și simți cum trupul lui Vafi se zvârcolește. Vânătorii ajunseseră jos. Durg puse mâna pe umărul lui Uhm și spuse zâmbind:

— Vafi moare o singură dată. De ce încerci să omori pe Vafi de două ori? Uhm se dădu la o parte, și Durg ridică de coadă șarpele și îl arătă vânătorilor. Goroh, oprit lângă Focul cel Mare, zise cu glas tare:

— Dacă Uhm ar fi avut bâtă, Uhm ar fi ucis mai ușor pe Vafi.

— Uhm poate să aibă bâtă, răspunse Vanu.

— Tarh are două bâte! Dau una lui Uhm. Tarh o dă lui Uhm, în fața Focului cel Mare.

Toți se urcaseră către platformă, și Uhm simți cum inima îi bate foarte tare, ca atunci când Luuh venea către el.

Vânătorii se așezară la locurile lor, și Tarh aduse bâta și o întinse lui Vanu. Vanu o luă, o cântări în mână, apoi o întinse lui Uhm:

— Când vei veni cu bâta în fața Focului cel Mare te vei putea măsura cu oricare dintre vânători. Și oricare dintre vânători se va putea măsura cu tine. Să nu uiți asta. Înainte să știi să mânuiești bâta să nu vii cu ea în fața Focului cel Mare. Și Uhm luă bâta atât de grea din mâinile lui Vanu.

După ce Uhm ieși din Peșteră, Vanu și Lan se întoarseră în culcușurile lor alăturate și Lan spuse încet:

— E încă prea slab, bâta e încă prea grea pentru el.

— Nu puteam ști că Tarh îi va da una. Până când Uhm și-ar fi făcut singur bâta, ar fi trecut mult timp. Atunci brațele lui ar fi ajuns destul de puternice, răspunse Vanu.

— Dacă Var va cere să se măsoare cu Uhm, ce vei face? întrebă după un timp de tăcere Lan.

— Ți-am spus că nu pot să-l ucid pe Var. E unul dintre cei mai buni vânători.

— Va veni timpul când Var va încerca să se măsoare cu tine, ca să fie el în fruntea vânătorilor.

— Cât Vanu și Lan vor fi împreună, Var nu va încerca să se măsoare cu unul dintre noi, răspunse liniștit Vanu, apoi adaugă: Dar va încerca să ucidă pe Uhm.

•

Uhm își mânuia bâta. La început, de câte ori încercase să o rotească deasupra capului, bâta îl trăgea înainte și-l culca pe jos. Ajunsese să o ridice destul de bine, dar nu încă să știe să lovească cu ea. I se părea că niciodată nu va ajunge să o folosească așa cum o foloseau toți vânătorii. Era atât de grea. Fusese a lui Tarh, și Tarh era printre cei mai voinici vânători, aproape ca Vanu, Lan, Var, Rong și Farih. Uhm gândea că el iubește mai mult pietrele, decât trunchiul cumplit, parcă făcut anume pentru brațele lui Tarh.

În ziua aceea Uhm se așezase pe o rădăcină groasă a copacului din luminișul lui Bari. Uhm privea la Bari care crescuse mult; mânca frunzele pe care i le culesese. Bari avea carapacea mare, dar nici pe departe așa de mare ca aceea care stătea acum lângă focul din gura peșterii. Cele pe care vânătorii le aduseseră pentru femeile mari erau toate mai mici decât cea pe care Uhm o adusese pentru Luuh.

Uhm simți pe Luuh intrând în luminiș, deși ea nu făcuse niciun zgomot. Purta pe braț blana lui Rapi – vulpea roșie – și peste blana lui Rapi ceva din piele de Sivi. Uhm se uită la Luuh – așa cum nu ar fi făcut vânătorii care, fiind mândri de puterea lor, nici nu privesc la femeile atât de slabe. Luuh zâmbi și-i întinse blana lui Rapi:

— Pune peste șolduri blana lui Rapi. Ți-am adus și cu ce să te încingi, după ce o vei pune.

Uhm luă în mână blana roșie și moale și privi la șuvițele de piele de Sivi și văzu că sunt mai multe, trecute unele în altele, într-un fel ciudat. Era una alburie, una neagră, una roșietică. Ce-i dădea Luuh ca să se încingă îi plăcu grozav. Dar Uhm nu știa să mulțumească. Apucă blana și cingătoarea, trecu printre sălciile dese, dincolo de trestii. Își scoase blana lui Savani pe care o purta de mult și-și puse blana lui Rapi.

Soarele, jos de tot, la marginea lumii, se strecura spre Uhm, peste apă. „Ca o urmă de sânge”, gândi Uhm.

Când păși în luminiș, Luuh îl aștepta, rezemată de trunchiul copacului gros, și ochii ei erau ca două lumini mari, albastre, și

atât de adânci, încât Uhm simți că amețește, și gura lui rosti cuvintele fără ca Uhm să-și dea seama:

— Luuh vrea să fie mereu numai cu Uhm?

Luuh începu să râdă încet și răspunse, plecând ochii:

— Numai Vanu și Lan, în fața Focului cel Mare, pot da pe Luuh lui Uhm.

Uhm o luă de mână pe Luuh, ridică bâta și porni cu ea către peșteră. Urcară către Focul cel Mare, unul lângă altul, și în el era lumina din ochii ei.

Uhm, cu bâta în mână, ajunse în fața focului și-i simți căldura aproape. Flăcările erau înalte, și jocul lor făcea și mai frumoasă fața frumoasă a lui Luuh, cu ochii plecați. Din culcușul lui, Var se ridică și spuse cu voce răgușită:

— În fața Focului cel Mare, Vanu să dea pe Luuh lui Var!

Mâna lui Luuh strânse tare mâna lui Uhm. Uhm vru să vorbească, dar vocea lui Vanu pornise aspră:

— Var a cerut pe Trali și pe Dira. E destul pentru Var.

Sângele clocoti în Var, și ochii aprinși văzură bâta în mâna lui Uhm. Uhm uitase să o lase la intrare, și atunci Var strigă:

— Uhm a venit în fața Focului cel Mare cu bâta în mână. Uhm să se măsoare cu Var.

Se făcu o tăcere grea, apăsătoare. Mâna lui Luuh strângea mâna lui Uhm. Vanu se sculă în picioare și, o dată cu el, Lan și Vanu rosti rar:

— Uhm să se măsoare cu Var. Dar nici Vanu, nici Lan nu țineau bâtele lor în mână, și Var știu atunci că Vanu și Lan nu se vor măsura cu el după ce îl va fi ucis pe Uhm. Și se bucură.

Var își ridică bâta din culcuș și, ocolind focul, trecu dincolo de el, spre gura peșterii. Uhm strânse mâna lui Luuh, apoi și-o desprinse dintr-a ei și, punându-i-o pe umăr, o împinse încet către întunecime. Luuh știu că Uhm vrea ca ea să treacă dincolo de Focul cel Mare, înainte ca Var să fi ajuns lângă el. Prin cealaltă parte decât pe unde venea Var, Luuh se strecură către întuneric. Vânătorii se ridicaseră și se apropiaseră. Rând pe rând veneau și femeile. Uhm știa că bâta lui Var îl va strivi, dar se bucura să se măsoare, în sfârșit, cu Var. Nu știa că-l urăște. Nici că-l urăște numai fiindcă ura acestuia o chema pe a lui. Își aducea aminte că Var voise să-l dea hrană lui Tilic. Înțepenit bine pe picioarele lungi, îl aștepta pe Var, rezemat în bâtă, cu

tot atâta liniște de parcă ar fi fost însuși Vanu sau Lan. Pe obrazul lui nu era nicio umbră de teamă.

Var ajunse lângă Uhm destul de departe ca să aibă loc să-și rotească bâta și unul și altul; se opri și râse puternic:

— Var se măsoară cu Uhm în fața Focului cel Mare! Icnind scurt, ridică bâta și începu s-o rotească; Uhm înalță bâta cu greutate și îndoind puțin picioarele. Bâta lui Var izbi în bâta ridicată a lui Uhm și i-o smulse din mâini. Uhm își pierdu echilibrul și se prăbuși, lovind cu fruntea asprimea pietrei. Râsul vânătorilor se stârni în furtună, amestecându-se cu râsul femeilor mari și mici, cu al bărbaților mici și al nevânătorilor. Râsul trecea de la unii la alții, ca flăcările când cuprind pădurea uscată de secetă. Var râdea și el. Vanu și Lan, unul lângă altul, nu râdeau. Mâna lui Vanu tremură ușor, și Lan știu că mâna lui Vanu caută bâta. Lan puse mâna pe umărul lui Vanu, și mâna lui Vanu se liniști. Uhm zăcea pe jumătate ametit. Lipită de peretele rece, Luuh privea cu ochi mari, cuprinși de spaimă. Var, râzând, se înțepeni în picioarele groase ca trunchiul bâtei, se opinti icnind și cu amândouă mâinile ridică deasupra capului lemnul îngrozitor. Vârtejul se auzi în tăcerea care se lăsase treptat. Toți așteptau, cu trupurile arcuite înainte. Toți știau că sângele va țâșni din trupul ce avea să fie sfărâmat. Tarh strânse dinții, și mâna lui căută bâta, dar era departe, rămasă în culcușul său. Durg aștepta. Durg nu putea să facă nimic pentru Uhm. Goroh rămăsese în culcușul de frunze și privea spinările celor care-l despărțeau de Focul cel Mare. Goroh se gândea la Tirh. Tirh căzând sub ghearele lui Anthar. Goroh închise ochii, ca să vadă în adâncul amintirii.

Trupul lui Uhm se zvârcoli, și Uhm fu ferit de izbitura bâtei lui Var, care zgudui pământul. Și înainte ca Var să o poată ridica din nou, sau numai să o miște spre Uhm, trupul lui Uhm zvâcni în întunericul dinafara peșterii. Pe povârniș, picioarele lui Uhm începură să fugă. Picioarele lui Uhm nu urmăreau potecile. O luaseră de-a dreptul; pământ și piatră lunecau, rostogolindu-se, pe povârnișul repede. Picioarele lui Uhm fugeau către vale, către apă, către pădure. Mintea lui Uhm nu lega niciun gând.

•

În zori, Uhm pășea ca urmărit de furtună. Nu-și alegea drumul. Nici foamea, nici setea, nici osteneala, nici necunoscutul care îl înghițeau treptat, nici primejdia, pândind de peste tot,

nu-l putea face încă să uite hohotul de râs al vânătorilor, amestecat cu râsul femeilor. Nu știa că nu toți vânătorii râseseră și, chiar dacă ar fi știut, între peșteră și Uhm era râsul vânătorilor și, dincolo de acesta, bâta lui Var. Abia târziu în noapte dormi în furca unui arbore singuratic, ce se înălța în cuprinsul Ierburilor Înalte. Dar neastâmpărul clocotitor din el îl alungă mai departe, încă înainte de ziuă.

Mâncă în pripă niște rădăcini și, fără liniște, spori depărtările.

Dincolo de Ierburile Înalte, făptura lui se mistui în adânc de pădure, și Uhm știu că este pădurea în care intraseră urmăriți de Tilic atunci, de mult, în noaptea aceea albă. Dar clocotul era din ce în ce prea mare, ca să facă loc amintirilor. Seara nimeri la marginea unei bălți cu stuf și papură. Bău din apa stătută cu miros de mâl. Mâna lui căută, în cuta blănii de vulpe, carapacea mică. Nu o găsi și nu se gândi încă la lipsa lucrurilor din cuta blănii noi. Nu-și dădu seama că rămăseseră acolo, la marginea apei, lângă luminișul lui Bari, în blana veche a lui Savani, pe care o aruncase de pe el. Fără răgaz, o pornise din nou. La ziuă simți locurile de tot necunoscute.

Când soarele coborî iar, aruncându-și luminile piezișe prin frunzișul pădurii în care Uhm pătrunsese de dimineață, simți în toată făptura sa apropierea întunericului. Copacii, în umbra cărora își purtase pașii tot lungul zilei, se făceau din ce în ce mai mari, mai stufoși, pe măsură ce trunchiurile se depărtau unele de altele. Stratul de frunze se subția sub talpa sa. Iarba începea să-i ia locul. O iarbă deasă și groasă. Umbrele se făceau din ce în ce mai lungi, pasul lui mai nesigur. Ar fi vrut să se oprească. Își simți osteneala picioarelor. Dar ceea ce-l tulbura era că singurătatea și depărtarea se prefăceau treptat în teamă. Se gândi la Focul cel Mare, la Luuh, și în el răsună ca într-o peșteră hohotul de râs al vânătorilor. Simți fuga intrând în picioarele lui, care ar fi trebuit să tremure de oboseală. Se opri șovăind. Era în mijlocul unei poiene largi. Ochii lui priviră în jur. Tăcerea plină de freamăt crescu. Vântul abia adia, și nu dintr-o parte, sălta de ici-colo, de peste tot. Ochii îngânduraţi ai lui Uhm prinseră nefireasca legănare a ierbii, și foamea din el zvâcni ascuțit. Cu un salt se aruncă spre stânga, și mâna i se încleștă pe blana fumurie a lui Dovi – sobolul. Pumnul lui zdrobi țeasta mică. Cu dinții sfâșie blănița, ca să o desprindă de carne. Sângele lui Dovi picură pe pieptul lat, umed de năduşeală istovitoare. Dar Uhm

nu știa că e istovit. Un ropot de copite îl alungă, cu prada în dinți, pe crăcile joase ale copacului de trunchiul căruia se rezemase. La adăpostul frunzișului așteptă, în timp ce galopul se apropia năvalnic. Avu doar răgaz să deslușească înghesuiala lui Sivi. Apoi ropotul începu să scadă dincolo de unde putea să vadă. Acum asculta încordat. „Cine stârnise în Sivi spaima?” Ghemuit pe craca noduroasă, împietrise. Depărtarea între el și vânători crescu în Uhm, nemăsurat.

În salturi ușoare, jivina uriașă se ivi și pieri în adâncul verde, atât de iute, încât ochii larg deschiși ai lui Uhm abia avură vreme să-i deslușească trupul galben, tărcat cu negru. Auzul lui, ciulit până la suferință, prinsese doar foșnetul frunzelor și, departe, doar bănuit, ropotul surd al copitelor lui Sivi, fugind înspăimântat. Uhm simți groaza și osteneala. Stătea nemișcat. „Anthar!” Anthar, sub dinții căruia Goroh spusese că pieriseră vânătorii lui Tirh. Anthar, care sfâșiase pe Tirh! Anthar care se poate măsura și cu Osumi. Când Goroh vorbea de Anthar, Uhm simțea în Goroh un tremur mare.

Încet, parcă anevoie, Uhm se urcă din cracă în cracă, spre înălțimi, căutând o furcă în brațele căreia – odată foamea astâmpărată – să-și adăpostească somnul. Mintea lui muncea gândul: „Poate Anthar nu se va întoarce. Poate nu are să-i ia urma. Dar Uhm aflase de la Goroh că „Anthar bântuie, și bântuie locul, până ucide tot ce poate ucide”. Ajuns acolo unde greutatea trupului său făcea să se legene ramurile, mlădiindu-le în freamăt, Uhm se așeză într-o furcă, rezemându-și spinarea de trunchi și proptindu-și bine tălpile. În timp ce măselele puternice mestecau carnea crudă a lui Dovi, ochii lui priviră în jur.

Pădurea nu-l mai înconjura. Arborele în care se afla era aproape de marginea ei. Dincolo de ea, cât putea să cuprindă în seara târzie, Iarba Înaltă acoperea întinderile ici, colo presărate cu pâlcuri de copaci. Un Sivi necheză departe, atât de departe, încât auzul lui Uhm cu greu prinse sunetul. Sivi! Acum Sivi cădea pradă ghearelor lui Anthar. Doar izbitura copitelor lui Sivi era primejdioasă. În mintea lui Uhm crescu amintirea. Uroh fusese adus cu șoldurile rupte de izbitura lui Sivi. Murise acolo, lângă Focul cel Mare. După aceea Var plecase să vâneze singur. Înfruntase pe Nalc cu puii. Venise să cheme vânătorii, să aducă la peșteră pe Nalc cu țeasta sfărâmată. Din puii lui Nalc nu mai rămăseseră decât pielea cu oasele și carnea atât de zdrelite și

amestecate, încât femeile nu putuseră să aleagă nimic. Dar când Var se întorsese la peșteră, Uroh nu mai era lângă Focul cel Mare. Îl duseseră femeile în adâncuri. Trupul lui Uhm tânji după flăcările roșii din preajma cărora frica putea fi alungată. Dar acum, în peșteră, lângă foc, era Var, și în Var – moartea lui Uhm.

Seara tot mai aproape șterse umbrele, învolburându-le. În sfârșit, noaptea păși peste lume. Uhm adormise, dar simțurile lui vegheau asupra trupului prăbușit în somn.

Răcoarea dimineții îl trezi. „Anthar!” gândi Uhm și își simți, într-un fel, inima bătând tare. Uhm știa că-i e frică. Frică și foame. Dar Anthar putea să-l pândească de oriunde. Se simți singur și slab. Groaza îl zgudui, când își dădu seama că nu are nicio armă. Bâta grea, pe care o opintea încă anevoie, rămăsese acolo, lângă Focul cel Mare, unde căzuse, smulsă din strânsoarea mâinii sale, de izbitura bâtei lui Var. Două pietre erau în culcușul lui Uhm. O piatră, în blana veche a lui Savani, acolo, lângă apă, împreună cu pietrele de foc și carapacea mică. Și toate: bâta, pietrele, culcușul, Luuh, Focul cel Mare – toate erau acolo, atât de departe, pierdute dincolo de zare. Acolo era Var. Aici se afla Anthar.

Soarele se ridica încet pe albastrul străveziu al bolții, și Uhm, pradă fricii, nu se încumeta să coboare. Îi era sete. Ochii lui cuprinseră cu luare-aminte întinderile verzi, pădurea prin care venise, și iarăși privirile lui se întoarseră către Ierburile Înalte. Acolo, undeva – și Uhm știa unde – se afla apa. Uhm nu ar fi putut să spună „de unde știe”, dar lângă trunchiurile subțiri, cu frunze aproape albe și lungi, știa că e apă. Prin poiană trecură mai mulți Savani păscând liniștiți, din mers. Uhm așteptă încordat saltul lui Anthar. Dar nu veni nimic să tulbure trecerea pașnică a sperioaselor animale. Păștеau, oprindu-se din când în când și privind într-o parte și în alta. Atunci, încet, cu băgare de seamă, din cracă în cracă, Uhm coborî și ajunse jos, în iarba moale, pe arcuirea picioarelor lungi. Mișcările lui se pierduseră în foșnetul frunzișului, iar căderea în iarbă fusese ușoară ca un salt al lui Tilic – lupul cenușiu. Numai după ce se ridică în picioare și după ce îi privi un timp, Savani îl văzură și zvâcniră în desișuri. Uhm strânse pumnii. Dacă ar fi avut o piatră și-ar fi găsit în Savani o hrană îmbelșugată! Dar așa?! Acum știa că Anthar nu-i pe aproape, și porni spre apă. Trecu dincolo de

ultimii arbori răzleți ai pădurii și se află în întinderea verde, plină de miresme și smălțuită cu flori. Dar ochii lui nu cunosc încă bucuria frumuseții culorilor, nici a jocului fluturașilor în soare. Priveau ca să vadă „ce este” și „cum este”. Nările lui adulmecau doar ca să deslușească anume mirosuri, care să-i dea de știre despre ce fel de viețuitoare se aflau prin preajmă. Cu băgare de seamă se strecură spre apă.

Era acolo.

Se lăsă la pământ și cu fața în unde își potoli setea. Uhm bău lung. Doi Til – șopârle – pe care mâinile lui îi prinseră unul după altul și câteva rădăcini mici îi astâmpărară foamea. După ce mai privi încă o dată cu încordare în jur și încercă să prindă vântul în nări, Uhm își scoase de pe sine blana roșcată a lui Rapi și, intrând în apă, începu să se frece cu lut moale. Când nicio parte din el nu mai fu curată, se clăti cu apa strânsă în căușul pumnilor. Apoi își netezi părul lung, care-i atârna – coamă roșietică pe spinarea arsă de soarele verii. Acum era sătul și odihnit. Ar fi putut să plece mai departe. Ar fi putut să ia pasul lung. Dar stătea pe loc, cu simțurile ciulite și cu mintea muncită de gând. Înapoi nu se putea întoarce, bâta lui Var și poate și Anthar îi închideau calea peșterii. În afara ei nu cunoștea niciun alt loc unde să-și afle adăpostul, apărarea, hrana și focul. Nu avea arme. Știa că pentru a-și ciopli o piatră i-ar trebui mult, mult timp, chiar dacă nu era în stare să spună cât. Bâtă nu putea să-și facă fără ajutorul jarului și al pietrei. Mugetul prelung al lui Kraha-orocul nu-l făcu să tresară. Vântul bătea spre Uhm, și de un timp mirosul și auzul îl înștiințaseră că cireada vine la apă. Se ascunse în ierburile Înalte, sub vântul lui Kraha, ca să nu-l simtă. Aflase că, o dată stârnit, Kraha nu fuge ca Sivi, ci se întoarce împotriva vânătorilor. Goroh spusese asta lui Uhm. Dar dacă Kraha nu simte vânătorul, poate fi privit în voie. După ce uriașele mâncătoare de iarba se îndepărtară, Uhm se ridică din ascunziș. Trebuia să plece. Dar în care parte? Oriunde, numai spre peșteră nu! Uhm plecă cu vântul în față.

Spre miezul zilei ajunse la marginea podișului pe care se aflase. Podișul se rupea într-o vale adâncă. Jos, la picioarele malului lutos, o apă mare – mai mare decât cele pe care Uhm le văzuse până atunci – oprită ici, colo, în ochiuri de baltă, mărginea un desiș de pădure cu trunchiuri alburii și frunze subțiri. Dar dacă privirile lui Uhm cuprinseră întreaga

desfășurare a locurilor, chiar și cu amănunte, ochii îi rămaseră ațintiți către malul apei unde se adunaseră o mulțime de trunchiuri, cu rădăcinile încă pline de țărâna din care fuseseră smulse. „Bâte”, țâșni gândul lui Uhm și un surâs îi descleștă buzele. Dacă ar fi avut foc! Dar focul era departe. Uhm coborî clinul dealului alergând, și nicio clipă simțurile lui nu încetară să fie la pândă. Dar lumea părea pustie. Ajuns la maldăr, începu să aleagă. În sfârșit, opintindu-se din răsputeri, scoase la iveală un trunchi drept, greu, cu rădăcinile stufoase. Îl ridică de partea subțire, îl învârti deasupra capului, apoi izbi maldărul din care îl scosese. Lemnele trosniră. „E bun! Dar e mare și greu!” Cum să-i desprindă rădăcinile? Căută o piatră. Găsi una care, la prima izbitură, i se fărâmă în mâini, și Uhm își aduse aminte de vremea când lovea o piatră moale de altă piatră moale. Dar nu vru să se gândească la Luuh. Căută altă piatră: și aceea era moale. Pe a treia nici nu o mai încercă. Un timp stătu în loc, trudindu-și mintea. „Poate cu un lemn!” Din vraf trase afară un trunchi mai subțirel, pe care îl încercă pe genunchi și nu reuși să-l frângă. „E tare”, gândi. Pe acesta, până în seară, reuși să-l lipsească de rădăcini. Apoi mâncă mai mulți Til. Aici mișunau, ca și Vuvu – broasca verde. Dormi în scorbura încăpătoare a unei sălcii bătrâne. Era mulțumit și adormi cu gândul la bâta pe care avea să și-o facă. Poate va găsi și piatră tare. Dimineața privi lumina cu un fel de bucurie. Îl așteptau trunchiul cel gros și cel subțire. Uhm apucă trunchiul cel subțire. Îl roti, și brațul lui puternic abia dacă simți greutatea. Cu o smucitură seacă, Uhm plesni peste o rădăcină groasă a trunchiului gros. Rădăcina se frânse. Ochii lui Uhm sclipiră. „E tare, e tare!” gândea Uhm, și dincolo de gândul acesta mai era ceva, dar Uhm nu știa încă ce. Mișca trunchiul subțire, îl sucea, îl răsucea, și îl simțea atât de ușor în mâna lui. Aproape tot atât de ușor ca piatra cu care ucidea pe Savani. Uhm rămase nemișcat. Voia ceva. Gândul însă nu se lăsa prins. Uhm, pândindu-l pe Uhm, încerca să-l prindă. O cută adâncă se brăzdase, între sprâncenele negre și lungi, pe fruntea largă. Ochii i se făcuseră subțiri, și nu se mai vedeau printre genele stufoase. Uhm își aducea aminte. Era de mult, de mult de tot, înainte ca el să fi mers să strige ca să înspăimânte pe Sivi la prima lui vânătoare... Era în pădure, pe o cracă înaltă. Sub el, jos, în iarba deasă, Uvi – cel cu urechile foarte lungi – mânca ronțăind o bucată de scoarță. Era un Uvi foarte mare.

Uhm văzuse strecurându-se ceva către Uvi și crezuse că e Vafi – vipera cu dunga neagră pe frunte. Dar era altcineva. Uhm știu că și acel altcineva e primejdios, înainte ca fiara mică să se fi aruncat în gâtul lui Uvi și să-și fi înfipt colții în el. Apoi văzu pe Uvi zbătându-se, sărind de colo până colo, cu fiara mică prinsă de gâtul lui, și fiara mică ucisese pe Uvi. Durg spusese lui Uhm că fiara mică e Sir – nevăstuica – și că Sir se aruncă uneori și în gâtul lui Sivi. Că Sir nu poate omorî pe Sivi, dar că-l poate răni tare. Sir! Uhm se uită la bâta mică, pe care o ținea în mână, și la trunchiul gros, care zăcea cu rădăcina sfărâmată la picioarele lui. Zâmbi. El avea un „Sir”! Va ucide cu bâta mică, bâta mică va fi ca un Sir pentru el. Uhm nu se mai simți atât de singur.

Mai multe zile de-a rândul curăță cu grijă și toci capetele rădăcinilor. Cu răbdarea cioplitorului și încăpățânare dârză frecă lemn de lemn, lemn de piatră, până când capul rotund deveni neted, pe cât îi fu cu putință să-l facă. Apoi începu să mânuiască pe „Sir” – așa numise bâta mică. O aruncă în maldărul de trunchiuri, alegând locul unde voia să lovească și, zi după zi, nimerea mai bine. În același timp învăța să o rotească, să lovească pieziș, să lovească de jos în sus, și iar în jos, din scurt și din lung. Când din ascunzișul trestiișului lovi în cap pe Savani venit să bea apă, Uhm nu se miră, văzându-l cum cade cu țeasta sfărâmată. Din coarnele lui Savani începu să-și facă un fel de râcâitoare cu care să desprindă pielea de pe carne. Când, după un timp nu prea lung, unealta care era ca un fel de cuțit fu gata, se simți nespus de bucuros.

•

Uhm plecase de lângă apa mare. O trecuse printr-un vad, tot căutând piatra tare, printre pietrele pe jumătate acoperite de mâl și ajunsese dincolo. Urcase malul, și în fața lui se deschidea o lume nouă. O pornise către soarele care se ridica acolo, de pe marginea lumii.

Într-o zi ajunse la malul marii. Întâi auzise – cu mult înainte să o vadă – izbiturile surde, foșnetul prelung. Se oprise nedumerit, încercând să dea un nume zgomotului, dar, după un timp, știu că nu mai auzise un huiet asemănător și că nimeni nu-i vorbise de dânsul. Încet, cu mare băgare de seamă, se apropie până când, cu urechile asurzite, ieșind din desișul pădurii, o văzu desfășurată și izbind dușmănoasă piciorul de lut al falezei.

Rezemat în bâta ușoară, Uhm o privi, ascultând răsuflarea uriașă.

Abia spre seară coborî, și tălpile sale cunoscură blândețea nisipului. Valurile cu spume învolburate veneau spre el unele după altele. Uhm le privea. Cu țipătul sfâșiat al păsării albe, care nu avea încă nume, avusese timp să se obișnuiască în tot lungul zilei, și nu-l mai auzea. În sfârșit, îndrăzni să se apropie îndeajuns, ca apa să-i umezească picioarele. După un timp se încumetă să intre în foșnetul sclipitor. Apa se adâncea treptat, și valurile nu erau mari. Stropii atinseră buzele lui Uhm. Gustă și scuipă, scuturându-se. Înaintă încă un pas. Un val mai mare îl izbi pe Uhm în pântece, și Uhm sări în lături, cu bâta ridicată, gata să lovească. Dar nu se întâmplă nimic. Păși înainte. Fuga unui calcan, sub talpă, îl aruncă înapoi și – cum se apleca, încercând să vadă ce fusese – apa îl plesni peste față și-l înăbuși. Valul îl prinse și-l dete peste cap și-l purtă, repezit, către malul atât de aproape, de care îl izbi fără cruțare. Când valul se trase înapoi, încercă să-l tragă și pe Uhm cu sine. Dar simțurile lui Uhm vegheau asupra sa. Fără ca el, buimăcit, să știe cum, se regăsi, cu bâta în mână, la adăpost, pe nisipul uscat și încă fierbinte. Se ridică, se scutură, și coama roșietică i se lipi, desfăcându-se pe piept și pe umerii lați. „Ce apă ciudată! gândi Uhm, netezindu-și părul și alungându-l către spate. Ce apă ciudată!”

•

Sus, în mal, Uhm descoperise o peșteră adâncă și cu nenumărate cotloane. Lângă ea curgea un izvor bogat, cu apă ca aceea care-i era cunoscută de totdeauna. Uhm urcă faleza până la o mică platformă destul de netedă și ierboasă, spre care dădea intrarea întunecată. Platforma se găsea la mult mai mult de trei înălțimi de om deasupra nisipului pe care veneau să se spargă valurile. Deasupra peșterii era pădurea, care ajungea aproape de marginea falezei și, dincolo de ea, începeau Ierburile Înalte, care se desfășurau până foarte departe. Uhm, la pândă, văzuse trecând prin ele pe Sivi mai mult decât mulți, pe Savani, odată îl zărise pe Panir și, zărindu-l, se întrebase cum e Osumi care-l poate ucide. Prin pădure, Nalc erau mulți, și lângă o apă mai mare veneau și Kraha, să se adape, și alte mâncătoare de iarbă, care nu aveau nume pentru el. În pădure întâlnise Rapi, Vafi, dar nu-l întâlnise pe Tilic – și se bucura. Era un loc bun.

Peștera era mai mare decât peștera în care crescuse. Cu toată ciudățenia ei, apa care se mișcă nu-i făcuse niciun rău, și pasărea fără nume încă – pescărușul – nu se repezise la el. Era un loc foarte bun. Și totuși, Uhm ar fi vrut să se întoarcă. Lipsa focului, lipsa vânătorilor, lipsa lui Luuh, singurătatea – chiar dacă nu-l mai înspăimântau – îl țineau încordat. Dar nu îndrăznea. Groaza de Var era adâncă în el.

•

Într-o zi, intrând în peșteră, simți mirosul fiarei. Uhm ar fi fugit, dacă nu ar fi știut că orice mișcare o poate arunca asupra lui. Nemișcat, cu suflarea ținută, asculta cu încordare, încercând, după miros, să-i dea un nume. Dar nu-i cunoștea mirosul. În întuneric nu putea să o vadă. În sfârșit, auzul lui îi spuse că fiara doarme. Încet, pe nesimțite, începu să dea înapoi, către lumină. Tălpile sale pipăiau cu băgare de seamă pământul, alegând drumul cel mai prielnic în acest mers de-a-ndăratelea. Poate nu s-ar fi întâmplat nimic, dacă din peretele de lut nu s-ar fi desprins un bulgăraș și n-ar fi căzut tocmai când Uhm ajungea afară. Pe lumina strâmtă de la intrare, făptura lui înaltă primea toată lumina de afară, și fiara, trezită pe jumătate, îl văzu. Uhm auzi răsuflarea schimbându-se – și cu un salt ajunse în iarba măruntă a platformei, care prelungea peștera în afară, deasupra adâncului. Pădurea era departe, acolo sus. Niciun copac nu-și întindea crengile către trupul cuprins de groază. În față, fiara. În spate, prăpastia malului. În dreapta și în stânga, lutul drept al falezei. Valurile izbeau în nisipul moale. Păsărea fără nume țipa aplecat.

Parcă știind că prada nu poate să-i scape, sau sătulă fiind, jivina se ivi, ieșind alene din adâncul întunecat. Uhm nu văzuse niciodată uriașa fiară.

Dar știu că e Ranu – hiena neagră – cu care Anthar sau Osumi se măsoară. Și iată, acum Ranu îl țintuia clipind din ochii galbeni. Ranu deschise gura și căscă prelung, arătându-și colții galbeni, groși cât degetele lui Uhm. Uhm aștepta saltul lui Ranu. Nimic și nimeni nu-l putea scăpa. Dar, cum se luptase cu Var, cel mai puternic după Vanu și Lan, acum se va lupta cu Ranu.

Fiara măsură omul. Mâncase și băuse. Nestârnită, nu și-ar fi căutat o pradă acum. Un mârâit răgușit hârjâi gâtlejul hienei, și creasta aspră i se zburli și mai tare. De la picior și până la umăr era cât Uhm de înaltă. Partea din spate a trupului i-ar fi ajuns lui

Uhm abia ceva mai sus de piept. Capul i se ridica la o lungime bună de braț deasupra capului lui Uhm. Ranu mai căscă o dată. Trupul lui Uhm parcă împietrise. Pândea până și o umbră de mișcare în fiara uriașă. Ranu mișcă coada în stânga și în dreapta, apoi, cu un salt, se aruncă asupra lui Uhm. Uhm țâșni într-o parte și înainte, ajungând în spatele fiarei, în dreptul gurii peșterii. Întors aproape în loc, Ranu primi izbitura bâtei lui Uhm peste botul larg căscat. Uhm nu era Var, și bâta lui nu era bâta lui Var, dar Uhm auzi pârâitura osului. Hiena se dădu o clipă înapoi, urlând, apoi se repezi. Uhm zvâcni din nou, ferindu-se într-o parte. Din salt, Ranu intră cu partea dinainte a trupului în deschizătura îngustă a peșterii. Acum, ca să se întoarcă, trebuia să se dea înapoi. Uhm știu că pentru asta o clipă îi era de ajuns. Dar clipa aceea era a lui. Din lung, bâta lui se abătu asupra piciorului stâng din spate, fărâmându-i călcâiul. Urletul de durere al lui Ranu fu cumplit. Uhm se cutremură de spaimă. Dacă Ranu l-ar fi avut atunci în față pe Uhm, ar fi putut să-l doboare, fără ca el să se mai apere. Dar Ranu era prins în intrarea peșterii. Se opinti pe uriașele labe din față și făcu un salt mare înapoi. Uhm, nemișcat, cu bâta în mână, văzu fiara trecând pe lângă el, depășind marginea platformei și începând să alunece în adânc. Ghearele din față se înfipseră în lutul moale și nu căzu. Atunci, Uhm știu că, dacă Ranu ar fi avut amândouă picioarele din spate, cu o zvâcnitură ar fi fost iar pe platformă. Dar Ranu trebuia să se tragă doar pe labele din față. Gândul era limpede în Uhm, și Uhm ieși din nemișcare. Se repezi înainte, aproape, foarte aproape de colții grozavi. Ridică bâta și izbi cu toată puterea pe laba stângă. Auzi osul pârâind. Fiara, lipsită de strânsoarea labei sfărâmate, rămase agățată o clipă – și se prăbuși în adânc. Uhm, de sus, privi pe Ranu căzând, zbătându-se și încercând să se agate pe povârnișul aproape drept. Când Ranu ajunse jos, pe nisip, și începu să se zvârcolească, urlând, Uhm știu că-l învinsese pe Ranu.

Ranu nu mai putea să urce ca să-l sfâșie pe Uhm.

Încă de la începutul luptei, dincolo de dorința de a se apăra de Ranu, de a-l învinge, se aprinse-se în Uhm nevoia de a-l învinge pe Var. În Uhm, Ranu și Var erau aceleași făpturi – poate fiindcă în amândoi era moartea lui Uhm. Învingându-l pe Ranu, Uhm simțea că îl va învinge pe Var. Acum Ranu era acolo, jos. Ranu trăia încă. Uhm știa că Var nu va fi învins decât atunci când va fi

mort. Coborî și se găsi aproape de Ranu, schilodit. Știa că și acum Ranu e încă mai puternic decât el. Dar Ranu nu-l putea ajunge. Se rostogolea, sprijinindu-se de cele două labe din dreapta, încercând să-și aducă colții spre Uhm. Dar el zvâcnea când într-o parte, când în cealaltă, căutând clipa prielnică. În sfârșit, se găsi în spatele lui Ranu. Atunci, înainte ca aceasta să se învârtă din nou, repezi bâta pe țeasta uriașă. Ranu se liniști. Dar Uhm știa că Ranu e încă viu. Cu toată puterea, ținând bâta tot cu amândouă mâinile, începu să o coboare, să o ridice și să o coboare, izbind de fiecare dată pe Ranu în cap, în ceafă, în coaste, până când simți că a stins ultima licărire de viață. Atunci se sprijini în bâta mânjită de sânge și privi leșul uriaș. Un timp, apoi se aplecă și se uită cu băgare de seamă la colții ascuțiți, care ar fi trebuit să sfarme carnea sa, la măselele care ar fi trebuit să sfarme oasele sale. Ochiul sticlos al lui Ranu mort scăpără într-o licărire de soare, și Uhm se simți puternic. Se ridică încet și privi peste mare. Uhm ucisese pe Ranu. Uhm purta în sine puterea lui Ranu. Uhm era fiul lui Ranu – hiena neagră, cu care Var nu îndrăznea să se măsoare. Picioarele lui Var erau mai slabe decât ale lui Ranu. Uhm avea să se întoarcă și să-l ucidă pe Var, în fața Focului cel Mare.

•

Uhm recunoscu mai întâi copacul singuratic de la marginea Ierburilor Înalte, acolo unde el mersese cu vânătorii când vânaseră pe Sivi. Dar Ierburile le simți pustii. Trecu prin ele, apoi prin pădurea cea apropiată – și se înfrigură cât e de pustie. Teama se strecură în el. Oare peștera era goală? Oare plecaseră, ca atunci, de mult, de mult, înainte ca el să știe să umble? Grăbi pasul, și foșnetul frunzelor îi aminti de fuga lui în noaptea vrăjmașă. Când ajunse la marginea apei lor, se opri la cotitura dealului, fiindcă știa că dincolo de ea va vedea Focul cel Mare din gura peșterii. „Dar dacă Focul cel Mare nu mai e? Dacă e stins? Dacă în peșteră nu mai e nimeni?” Blana aspră a lui Ranu, pe care o jupuise cu atâta trudă, o strânsese și o purtase pe umăr atâta cale, i se păru grea.

Pentru întâia oară Uhm îi simți povara, asprimea, mirosul. „De ce o mai luase? De ce avusese atâta grijă de ea?” Oprit în loc, se simți obosit, atât de obosit, mai obosit decât după goana cea mare în fața lui Tilic, atunci, în noaptea albă. Ar fi vrut să doarmă.

Un urlet prelung despică tăcerea, și Uhm tresări. Era glasul lui Anthar, undeva, departe. Apoi o liniște mare îl cuprinse. Dacă peștera era goală, Anthar putea să vină. Glasul lui Anthar îl trezise. Răsuflând adânc, depăși botul dealului și văzu focul, acolo, deasupra platformei, în peșteră. Strigătul vânătorilor întorși cu pradă bogată i se urcă în gâtlej. Dar buzele lui rămaseră închise. Goroh spusese: „Ranu este făptura cea mai tăcută. Se strecoară ca o umbră și ucide fără zgomot. Ranu poate veni până lângă foc, ca să-și ia prada, și pășește atât de ușor, încât nimeni nu-l aude. Numai când sfarmă oasele știi că a fost Ranu, hiena neagră”. Acum, în Uhm, Ranu se apropia de peșteră!

•

Când păși în lumina focului, toți îl văzură, dar nimeni nu-l auzise. O tăcere grea, cu răsuflări mai iuți sau mai rare, slei cuvintele pe buze.

Uhm îi privea și simțea căldura focului mângâindu-l. Parcă și în el s-ar fi aprins un foc. O clipă întâlni privirea lui Var așezat lângă Rong, unde își avea locul, apoi glasul lui Var aspru și răgușit rosti plin de batjocură:

— Unde a găsit Uhm pielea rău mirositoare?

Toți recunoscuseră blana neagră și aspră a lui Ranu. Unii, fiindcă îl zăriseră cândva pe Ranu, alții, fiindcă Goroh le vorbise de el, și deși Var se uitase de jur împrejur, întrebarea lui nu stârni râsul.

Uhm se uită către Vanu, care se încruntase adânc. Fața lui Vanu era posomorâtă. Uhm, liniștit, aruncă pielea la picioarele lui Vanu și-i spuse:

— Am adus lui Vanu și lui Lan blana lui Ranu. L-am ucis pe Ranu. Uhm e fiul lui Ranu și a venit cu bâta în fața Focului cel Mare. Vreau să mă măsor cu Var!

— Uhm, fiu al ierbii! răcni Var, sculându-se, și, pe când înconjura focul, din vale se auzi, prelung, urletul lui Anthar, care se ridica și se cobora ca o răsuflare uriașă. Var ajunse de partea cealaltă a focului. Din mers opinti bâta și începu s-o rotească. Dar Uhm nu mai era Uhm. Uhm era Ranu însuși. Strecurându-se sub bâta lui Var, ținută din scurt și cu o singură mână, bâta lui ușoară lovi pieziș genunchii lui Var. Oasele trosniră. Var, urlând de durere, se prăbuși la pământ. Încă o dată bâta lui Uhm lovi, de sus în jos, zdrobind capul cu pletele învălmășite. Anthar urlă

pe vale. Uhm știa că din deschizătura peșterii ar fi putut să vadă, în noaptea plină de lumina lunii, trupul galben tărcat cu negru. Dar Uhm privea la Vanu. Vanu îi întoarse privirea, și undeva, în adâncul ochilor celui mai bun vânător, Uhm simți mulțumirea.

În timp ce femeile îl luau pe Var din preajma focului, ca să-l ducă în cotlonul fără fund din adâncul peșterii, Vanu spuse liniștit:

— Uhm, fiul lui Ranu, așază-te la locul tău lângă Focul cel Mare. Îți voi da partea. Și îi întinse lui Uhm două rădăcini coapte în jarul fierbinte.

Uhm luă rădăcinile, și știu că Anthar bântuie pentru că e foame în peșteră. Uhm se așeză la locul lui, lângă Sag, și Goroh, ieșind din culcușul lui, veni să se așeze lângă el. Și văzându-l, Uhm știu cât este foamea de mare. Goroh era umbra lui Goroh. Sag se dădu la o parte și-i făcu loc. Durg privi pe Uhm și-i zâmbi. Tarh făcu doar un semn cu mâna, dar Uhm știu că e pentru el. Atunci văzu Uhm cât sunt toți de slabi.

Lan, de lângă Vanu, din partea cealaltă a focului, vorbi, și Uhm, auzindu-l, nu tresări, fiindcă era fiul lui Ranu. Lan spunea:

— Luuh să aducă apă lui Uhm în carapacea cea mare care este a lui Uhm.

Uhm mâncă mai departe, dar auzul lui, atât de ascuțit, prinse pasul ușor care se apropia. Când îi văzu fața, în bătaia flăcărilor, Uhm știu că Luuh îl așteptase. Se ridică și vorbi rar, liniștit, dar în el era un tremur mare:

— În fața Focului cel Mare, Vanu și Lan să dea pe Luuh lui Uhm.

— Luuh să fie a lui Uhm, hotărî Vanu.

Atunci Uhm se întoarse către Luuh, și ea, fără să-și ridice capul, îi întinse carapacea mare, și el bău lung, uitându-se la degetele subțiri care sprijineau rotundul osos. Apoi Uhm, fără să o privească, îi întinse bucata de rădăcină din care mușcase.

— E partea lui Luuh din partea lui Uhm. Fără să-i vadă, știa că ochii albaștri ai lui Luuh străluceau. Apoi Uhm se întoarse din nou către foc, se așeză și simți cum Luuh se lasă jos, în spatele lui.

Urletul prelung al lui Anthar se îndepărtă, și Uhm întrebă pe Goroh:

— Anthar ucide prin preajmă?

Goroh privi către el, și lui i se păru că zâmbește:

— Anthar nu ucide prin preajmă, că nu mai are ce. Dar tu poți să cobori la Anthar, dacă vrei să-i astâmperi foamea.

Un râs ușor scutură vânătorii, și Uhm, ca să-i înveselească, spuse:

— Știu un drum ca vânătorii să iasă din peșteră, acolo unde Anthar nu are să-i caute!

Toți se uitară la el, iar Vanu întrebă:

— Ce drum cunoști? În vocea lui Vanu nu era decât mulțumirea, și Uhm se simți un vânător printre vânători. Se ridică în picioare și spuse:

— Este un cotlon lung, care duce deasupra peșterii. Acolo sunt cuiburile mele. În noapte, Sum – pasărea cu carne uscată – nu va simți vânătorii. Vor avea o pradă bogată, și foamea se va potoli. Dacă Vanu și Lan vor, pot să le arăt drumul.

Vanu se sculase, și o dată cu el, și alții. Numai cei care trebuiau să meargă pe urmele lui Uhm o porniră către adâncurile peșterii. Dar când se sculase Uhm se sculase și Luuh, și timp de o clipă mâinile lor se strânseră atât, atât de tare.

•

Gândul lui Uhm cu vânătoarea de noapte în cuiburile lui Sun – cioara – se adeverise un gând bun. Gustul cărnii lui Sun era destul de neplăcut, dar foamea fusese înlăturată și veselia începu să domnească în peșteră, mai ales printre femeile și bărbații mici. Vânătorii erau îngrijorați. Anthar tot bântuia în preajmă. Și Goroh socotea că Anthar întârziase atât de mult în împrejurimi, încât acum numai pe vânători îi mai avea de vânat și că nu va pleca înainte să se satură cu tot ce mișca în peșteră. Goroh gândea că trebuiau să aștepte până foamea lui Anthar va fi prea mare, și va pleca – acum când vânătorii nu mai trebuiau să se ducă sub dinții lui Anthar ca să aducă hrană în peșteră. Vanu și Lan gândeau ca Goroh, dar Uhm își muncea mintea să găsească o cale de luptă cu Anthar. Uhm nu mai era Uhm, Uhm învinsese pe Ranu, și acum Luuh era mereu cu el. Dar Luuh nu putea să coboare la apă decât cu primejdia lui Anthar, și lui Uhm îi era frică pentru ea. Lui Luuh nu-i plăcea să stea în peșteră și ziua și noaptea. Îi plăcea afară, și el voia să poată ieși afară.

Anthar ucisese mai mult de trei vânători și mai mult de trei femei, un bărbat mic și o femeie mică. Acum aștepta să ucidă din nou. Și Uhm încerca să-și ucidă gândurile între ele. Cioplea o

piatră în gura peșterii. Focul cel Mare ardea în spatele lui. Erau lemne destule, fiindcă le puteau aduce prin cotlonul lui Uhm. Dar Goroh spusese că numai noaptea să iasă și când Anthar nu urlă pe vale, ca să nu-i vadă Anthar și să urce sus, printr-un drum ocolit, și să ucidă. Uhm cioplea piatra și mintea i se chinuia cu un gând subțire, care se rupea și nu-l putea duce la capăt. Vanu și Lan veniră să se așeze lângă el, și Vanu spuse:

— Var a vrut să înfrunte pe Anthar. Noi am oprit vânătorii. Noi eram cu Tirh când a venit Anthar. Tirh ne-a spus să luăm vânătorii cei mai tineri, cei mai buni și cei mai puternici și să plecăm la peșteră. Mi-a spus să-i trec prin toate apele și să merg un timp prin ele, ca Anthar să ne piardă urma. Tirh a rămas cu vânătorii vechi și cu Goroh, care nu a vrut să meargă cu noi. El a vrut să rămână cu Tirh. Noi am făcut cum a spus Tirh. Anthar era prea sătul când a sfârșit de sfâșiat vânătorii rămași și pe Tirh. Goroh a ajuns la peșteră, lângă Focul cel Mare. Goroh a ocolit prin pădurea arsă, zile și zile, și așa nu l-a vânat Anthar. Noi nu vrem să-l înfruntăm pe Anthar. Acum nu mai e foame în peșteră. Drumul tău este bun. Sun sunt mai mulți decât mulți.

Uhm știa că Sun sunt mai mulți decât mulți, dar Sun puteau să plece, și dacă Sun pleca... Nu! El credea că Anthar trebuie ucis.

Când își văzu gândul întreg în mintea sa, Uhm întrebă:

— Vanu și Lan cunosc o peșteră cu intrare strâmtă?

— Cât de strâmtă? vru să știe Lan.

— Strâmtă, ca Anthar să creadă că poate trece, ca Anthar să treacă, dar să treacă mai greu.

Vanu și Lan se priviră un timp, apoi Vanu spuse:

— Da!

— Atunci Vanu, Lan și vânătorii, cu Uhm, pot ucide pe Anthar.

— Cum? Și ochii verzui ai lui Vanu scânteiară ca ai lui Tilic în noaptea albă. Cum?

— Vanu și Lan cu vânătorii aleși de Vanu se ascund lângă peșteră și așteaptă pe Anthar. Uhm strigă pe Anthar. Uhm face ce poate să vie Anthar. Anthar vine. Uhm aleargă la peșteră și intră înăuntru. Anthar îl urmărește pe Uhm. Intră în peșteră, dar Anthar intră greu. Un timp, picioarele lui Anthar sunt lângă vânători, și colții lui Anthar în altă parte. Vanu, și Lan, și vânătorii sfarmă picioarele lui Anthar. Atunci Anthar se trage înapoi. Când Anthar se trage înapoi, vânătorii lovesc spatele lui

Anthar, și când iese capul lui Anthar, sfarmă capul lui Anthar. Așa a ucis Uhm pe Ranu.

Vanu și Lan se priviră lung, apoi se întoarse către Uhm care aștepta plin de nerăbdare, și Vanu grăi:

— Vanu și Lan vor duce vânătorii pe drumul spus de Uhm!

•

Peștera mică era cam departe și se deschidea în urcușul unui deal împădurit. Povârnișul dinspre intrare era destul de lin. Tufișuri mari o ascundeau. De mai multe zile, Vanu, Lan, Rong, Farih, Tarh, Mohr și Uhm se aflau în preajma ei. Cel mai greu fusese să se furișeze până aici fără să taie urma lui Anthar. Merseseră mult, mult, prin apa de lângă peștera lor și, pe lângă carnea de Sun, prăjită și afumată, din care aveau toți, strânseseră o mulțime de Xah – racul mare – care li se agățase de picioare.

Acum erau la peștera mică și așteptau să vină Anthar. Goroh rămăsese lângă Focul cel Mare și împărțea carnea, atât de uscată și de searbădă, în locul lui Vanu și Lan... Dar Anthar nu venea. Uhm simțea în el toate nerăbdările și teama: „Dacă Anthar se va duce la peșteră? Dacă nu va fi împiedicat să treacă peste Focul cel Mare? Dacă...” Uhm, în vale, aștepta pe Anthar, și Anthar nu venea! Uhm urla, chemând pe Anthar. Dar lumea părea pustie, și vânătorii știau că și aici Anthar bântuise și alungase toată făptura. Luna se subțiase atât de tare, încât abia mai rămăsese o umbră din ea, și Vanu spusese vânătorilor:

— În noaptea de mâine, focul cel mic de pe cer nu se va mai aprinde.

Vântul mai rece, din ce în ce mai rece, smulgea frunzele de pe ramuri, și foșnetul uscat încurca sunetele. Vânătorii dormeau în peșteră și astupau cu bâtele intrarea. Peștera era strâmtă și deschisă deasupra, printr-un cotlon îngust și lung. Dar nici Uhm nu s-ar fi putut urca până la el. Uhm nu ar fi vrut ca vânătorii să doarmă în peșteră, fiindcă Anthar putea să vie și noaptea, dar Vanu și Lan spuseseră că afară, în noapte, Anthar ar fi putut să-i ucidă mai lesne. Uhm simțea că nu e bine, dar nu găsea cum să-i spună lui Vanu. Îi era dor de Luuh.

În dimineața aceea, Uhm stătea în vale și urla, cu gândul la Luuh, și într-un fel nu-l mai aștepta pe Anthar, când văzu, acolo sus, rotindu-se Marani. Atunci Uhm știu că Anthar ucisese undeva, departe, dar nu prea departe ca urechile lui Anthar să

nu prindă strigătele sale purtate de vânt. Întorcându-se către peșteră, răcni:

— Anthar a ucis acolo – și cu mâna arătă către locul de unde soarele se ridica treptat în dimineața rece. Anthar e aproape!

Anthar era mai aproape decât gândea Uhm. Anthar – mare, galben tărcat cu negru – ieși din Ierburile Înalte care se întindeau dincolo de pădurea ce se sfârșea într-un fel de hățiș subțire. Anthar venea domol spre Uhm, și Uhm se înfioră, văzând cât este fiara de uriașă. Capul lui Uhm abia dacă i-ar fi ajuns la umăr, iar în gura căscată bâta lui ar fi intrat ca într-o peșteră. Uhm aștepta, privind, și măsura salturile lui Anthar în gând. Anthar se opri și privi pe Uhm, Uhm simți privirea verde și știu că Anthar nu e flămând, cum nu fusese nici Ranu. Anthar deschise gura și urlă prelung, și Uhm știu că se va năpusti. Uhm se răsuci și săgetă în goană pe povârniș, cu Anthar venind în salturi lungi, ușoare, fără să facă niciun zgomot. Uhm socotise că trebuie să fie destul de aproape de fiară, dacă vrea ca ea să se năpustească să-l prindă, chiar în gura peșterii, și se întreba dacă nu va fi prea aproape! Când își simți trupul la adăpostul lutului, se întoarse și văzu, la lumina verzuie ce curgea de sus, prin cotlon, capul lui uriaș în strâmtoarea intrării. Anthar intrase. Uhm auzi izbitura bâtelor și o văzu în ochii fiarei care urla. Dar Anthar nu era Ranu! Anthar, în loc să iasă spre în afară, cum spusese Uhm că va face, se propti cu ghearele ascuțite, le înfipse în lutul bătut – și dintr-o smucitură cumplită își trase tot corpul în peștera pe care aproape o umplu. Gura îi era acum atât de aproape de Uhm, încât el pricepu că nu o va mai vedea niciodată pe Luuh. Între jivina schilodită, cu picioarele din spate fărâmate, și el mai erau mai puțin de trei lungimi de om. Și Anthar, pe ghearele ascuțite, se trăgea către el. Uhm vedea bine că nu poate să izbească fiara fără să se apropie de gheare, și cu o singură labă Anthar l-ar fi putut ucide ușor. Uhm simțea în spate răceala peretelui de lut și știa că nu are unde să se ducă și aștepta să simtă colții sfâșiindu-l, dar se bucura, fiindcă Anthar era învins, cum fusese învins și Ranu. Anthar nu va mai ucide lângă peștera unde ardea Focul cel Mare și unde aștepta Luuh.

Când peste coama fiarei, care treptat se apropia de el cu gura căscată, Uhm văzu pe Vanu strecurându-se prin deschizătura strâmtă, începu să urle, ca să nu audă Anthar ce se petrece în

spatele lui. Vanu se furișă prin dreapta, în timp ce Lan intra și se furișa prin stânga. Uhm urla, amenințând cu bâta ușoară, aproape de botul căscat al fiarei care încerca să-l prindă cu ghearele lucioase și lungi. Ochii îi erau ațintiți pe Uhm, numai pe Uhm, la care voia să ajungă. Izbiturile bâtelor lui Vanu și Lan răsunară în același timp, una lângă alta, pe țeasta uriașă. Oasele trosniră îngrozitor. Un tremur cumplit zgudui fiara. Și încă o dată bâtele loviră. Uhm privea pe Vanu și pe Lan – cu piepturile nădușite și coamele negre aruncate spre spate și încurcate de vânt. Bâtele lor loveau și stinseră ultima licărire de viață. Apoi veniră lângă Uhm, și Vanu, sprijinindu-se în bâtă, între capul lui Anthar și Uhm, spuse:

— În fața Focului cel Mare, locul tău este între mine și Lan. Vei împărți carnea vânătorilor cu mine și cu Lan. Lan dădu din cap, și Uhm văzu nădușeala ca o rouă pe fruntea largă, și un zâmbet în ochii mari, albaștri, așa de asemănători cu ai lui Luuh.

— Vanu și Lan sunt fiii lui Anthar, spuse Uhm, și în el cânta o bucurie mare, atât de mare, încât parcă ar fi fost o durere – așa o simțea de tare.

•

Pielea lui Anthar dormea la soare, pe platforma din fața peșterii în gura căreia ardea Focul cel Mare. Femeile, în soarele cald, curățau pieile lui Sivi, ale lui Savani, ale lui Nalc și ale lui Rapi, afumau carnea sau o puneau în bătaia vântului, să se usuce. Femeile mici și bărbații mici se jucau în jurul scorburii, ieșind și intrând prin ea ca printr-un cotlon. Nevânătorii – cu Vahu și Sag, ca să-i apere – plecaseră să culeagă fructele dulci și roșii, ascunse în iarba groasă a pădurii. Carapacea cea mare oglindea cerul lângă mâna dreaptă a lui Luuh. Farik, Mohr, Tarh și Gom făcuseră un foc în vale și tocau rădăcinile bâtelor ușoare, din care acum fiecare vânător voia să aibă una. Durg, Uhm și Vixoh – care nu era încă vânător, și-i ajungea lui Uhm numai la piept – ciopleau piatra, iar Durg arăta lui Vixoh, cum îi arătase și lui Uhm. Stril – pasărea alb cu negru – săgeta cerul în lung și lat, și Fral ciripea urcând sus, sus, în lumina caldă. Vanu și Lan se apropiară de Uhm și, așezându-se lângă piatra mare pe care carapacea mică stătea plină cu apă, Vanu spuse lui Uhm:

— După a doua vânătoare mare de Sivi vom duce vânătorii, femeile mari și mici, bărbații mici și nevânătorii la peștera mare de la marginea apelor mari, pe drumul știut de tine.

Lan dădu din cap, privind către Uhm. Uhm ascultă în sine cântarea nenumărată a valurilor și, ridicând fruntea, privi către Luuh, și Luuh simți privirea lui Uhm, și ochii lor se întâlniră.

— Tu, fiul lui Ranu, vei merge în fața mea și a lui Lan, fiii lui Anthar, ca să arăți drumul, hotărî vocea lui Vanu, dar Uhm nu-l asculta. Vedea în minte faleza înaltă, apa albastră și albă, cu răsuflare uriașă, și desfășurarea nisipurilor galbene, atât de fierbinți.